

International scientific conference
«Algebraic and geometric methods
of analysis»

Book of abstracts

May 31 - June 5, 2017
Odessa
Ukraine

LIST OF TOPICS

- Algebraic methods in geometry
- Differential geometry in the large
- Geometry and topology of differentiable manifolds
- General and algebraic topology
- Dynamical systems and their applications
- Geometric problems in mathematical analysis
- Geometric and topological methods in natural sciences
- History and methodology of teaching in mathematics

ORGANIZERS

- The Ministry of Education and Science of Ukraine
- Odesa National Academy of Food Technologies
- The Institute of Mathematics of the National Academy of Sciences of Ukraine
- Taras Shevchenko National University of Kyiv
- The International Geometry Center

PROGRAM COMMITTEE

Chairman: Prishlyak A. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	Maksymenko S. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	Rahula M. (<i>Tartu, Estonia</i>)
Balan V. (<i>Bucharest, Romania</i>)	Matsumoto K. (<i>Yamagata, Japan</i>)	Sabitov I. (<i>Moscow, Russia</i>)
Banakh T. (<i>Lviv, Ukraine</i>)	Mashkov O. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	Savchenko A. (<i>Kherson, Ukraine</i>)
Fedchenko Yu. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	Mykytyuk I. (<i>Lviv, Ukraine</i>)	Sergeeva A. (<i>Odesa, Ukraine</i>)
Fomenko A. (<i>Moscow, Russia</i>)	Milka A. (<i>Kharkiv, Ukraine</i>)	Strikha M. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)
Fomenko V. (<i>Taganrog, Russia</i>)	Mikesh J. (<i>Olomouc, Czech Republic</i>)	Shvets V. (<i>Odesa, Ukraine</i>)
Glushkov A. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	Mormul P. (<i>Warsaw, Poland</i>)	Shelekhov A. (<i>Tver, Russia</i>)
Haddad M. (<i>Wadi al-Nasara, Syria</i>)	Moskaliuk S. (<i>Wien, Austria</i>)	Shurygin V. (<i>Kazan, Russia</i>)
Herega A. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	Panzhenskiy V. (<i>Penza, Russia</i>)	Vlasenko I. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)
Khruslov E. (<i>Kharkiv, Ukraine</i>)	Pastur L. (<i>Kharkiv, Ukraine</i>)	Zadorozhnyj V. (<i>Odesa, Ukraine</i>)
Kirichenko V. (<i>Moscow, Russia</i>)	Plachta L. (<i>Krakov, Poland</i>)	Zarichnyi M. (<i>Lviv, Ukraine</i>)
Kirillov V. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	Pokas S. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	Zelinskiy Y. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)
Konovenko N. (<i>Odesa, Ukraine</i>)	Polulyakh E. (<i>Kyiv, Ukraine</i>)	

ADMINISTRATIVE COMMITTEE

- Egorov B., chairman, rector of the ONAFT;
- Povarova N., deputy chairman, Pro-rector for scientific work of the ONAFT;
- Mardar M., Pro-rector for scientific-pedagogical work and international communications of the ONAFT;
- Fedosov S., Director of the International Cooperation Center of the ONAFT;
- Volkov V., Director of the Educational Research Institute of Mechanics, Automation and Computer Systems named after P. M. Platonov;
- Bukaros A., Dean of the Faculty of automation, mechatronics and robotics

ORGANIZING COMMITTEE

Kirillov V.
Konovenko N.
Fedchenko Yu.

Hladysh B.
Nuzhnaya N.
Osadchuk E.

Maksymenko S.
Khudenko N.
Cherevko E.

НТБ ОНАФТ

Використання демпфера пасивного типу для стабілізації малих коливань маятника змінної довжини

Каминіна Олена Володимирівна

(ДонНУ імені Василя Стуса, м.Вінниця, Україна)

E-mail: ol.kamynina@donnu.edu.ua

Пузирьов Володимир Євгенович

(ДонНУ імені Василя Стуса, м.Вінниця, Україна)

E-mail: v.puzuryov@donnu.edu.ua

Використання демпферів пасивного типу [1] широко застосовується в сучасній техніці, як для відносно простих систем (два - три ступеня свободи), так і досить складних (підвісні мости, висотні споруди, космічні супутники і орбітальні станції тощо). До переваг демпферів пасивного типу можна віднести їх відносну простоту, надійність і низькі енергетичні витрати. Типовим прикладом демпфера пасивного типу є динамічний абсорбер (dynamical absorber [2]) або динамічний поглинач коливань. Він є приєднаною масою, яка зазвичай моделюється як матеріальна точка і характеризується масою, жорсткістю і коефіцієнтом в'язкого тертя. Абсорбер може бути використаний для заспокоєння вільних коливань механічної системи, а також вібрацій, викликаних дією зовнішньої періодичної сили.

В роботі розглянуто задачу про пасивну стабілізацію малих коливань маятника змінної довжини, який є масою, що підвішено на пружині. В якості узагальнених координат взято кут між віссю маятника і напрямком сили тяжіння та безрозмірні величини, що характеризують, відповідно, відстані від муфти до нерухомої точки і абсорбера від муфти: $\eta = |OO_1|/l$, $u = |O_1O_3|/l$.

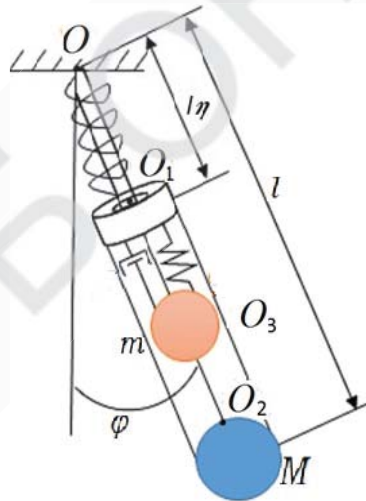

Рис. 0.1. Основна механічна система

З теоретичної точки зору, задача не є тривіальною, тому що дисипація енергії в системі не є повною, тому не можна застосувати класичні теореми Кельвіна-Четаєва. Більш того, лінійне наближення рівнянь збуреного руху є нейтральним, тобто має місце критичний випадок суто уявних коренів. Тому для розв'язання задачі був використаний прямий метод Ляпунова, а саме – підхід О. Я. Савченка [3] з модифікацією, запропонованій у роботі [4]. Була розглянута система

$$\frac{dx}{dt} = \lambda x + \sum_{s=1}^4 \xi_s C^{(s)} x, \quad \frac{d\xi}{dt} = B\xi + \sum_{j=1}^2 x_j D^{(j)} x, \quad (1)$$

$$x = (x_1, x_2)^T = (\varphi, -\varphi'/\omega)^T, \quad \xi = (\xi_1, \xi_2, \xi_3, \xi_4)^T = (\eta, \eta', u, u')^T,$$

$$\Lambda = \begin{pmatrix} 0 & -\omega \\ \omega & 0 \end{pmatrix}, \quad \omega = \sqrt{\mu}, C^{(s)},$$

де $B, D^{(j)}$ – квадратні матриці відповідних порядків. Функцію Ляпунова для системи (1) обрано у вигляді

$$V(z, \bar{z}, \xi) = \alpha z \bar{z} + \beta V_*^{(2)}(\xi) + V^{(3)}(z, \bar{z}, \xi) + V^{(4)}(z, \bar{z}).$$

Тут $z = x_1 + ix_2$, α, β – деякі константи, $V^{(j)} (j = 2, 3, 4)$ – форма порядку j , причому $V_*^{(2)}$ є додатно визначеною. Коефіцієнти форми $V^{(3)}$ можна обрати таким чином, щоб повна похідна функції V за часом в силу системи (1) мала вигляд

$$\frac{dV}{dt} = \beta V'^{(2)}(\xi) + G(z\bar{z})^2 + V'^{(4)}(z, \bar{z}, \xi) + \dots,$$

де $V'^{(2)}$ – від'ємно визначена квадратична форма, а G – константа, яка залежить від параметрів системи (тобто коефіцієнтів правих частин рівнянь (1)). Встановлено, що ця константа є від'ємною для всіх припустимих значень параметрів.

Таким чином, якщо обрати константи α, β додатними, то при достатньо малому β функція V і її похідна задовольняють всім умовам теореми Ляпунова про асимптотичну стійкість, отже стан рівноваги маятника стає асимптотично стійким. Цей результат є справедливим для довільних припустимих значень параметрів досліджуваної механічної системи, зокрема, для будь-яких співвідношень між частотами поздовжних і поперечних коливань маятника. Останній факт є важливим, тому що для маятника без абсорбера можливе виникнення вертикальних коливань, внаслідок чого може відбуватися «розгойдування» системи (виникає параметричний резонанс). Таким чином, використання динамічного абсорбера унеможливорює виникнення вертикальних незатухаючих коливань і усуває загрозу необмеженого зростання амплітуди збуреного руху.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Johnson C.D. *Design of Passive Damping Systems* // Journal of Vibration and Acoustics. – 117(B). – 1995. – Pp. 171–175.
- [2] *Encyclopedia of Vibrations*, Ed. S. Braun, D. Evins, S.S. Rao, Academic Press, 2001.
- [3] Савченко А.Я., Игнатъев А.О. *Некоторые задачи устойчивости неавтономных динамических систем*. – Киев: Наук. думка, 1989. – 208 с.
- [4] Пузырев В.Е., Савченко Н.В. *Асимптотическая устойчивость положения равновесия двойного маятника с присоединенной массой* // Механика твердого тела. Вып. 44. 2014. С.75–86.

Зміст

Безкоровайна Л. Л. <i>Про біортогональні сітки ліній пари поверхонь</i>	3
Бондар О. П. <i>Про ізотопність функцій лемі Морса</i>	4
Вашпанова Н. В., Потапенко І. В. <i>Інфінітезимальні деформації кругового циліндра зі стаціонарною рімановою зв'язністю</i>	5
Дільний В. М., Гук Х. О. <i>Критерій розщеплення у просторі Пелі-Вінера</i>	6
Зелінський Ю. Б. <i>Геометричні властивості узагальнено опуклих множин</i>	8
Каминіна О. В., Пузирьов В. Є. <i>Використання демпфера пасивного типу для стабілізація малих коливань маятника змінної довжини</i>	9
Кузьмич В. І. <i>Кутова характеристика у метричному просторі</i>	11
Нужна Н. В. <i>Використання методу проєктів в дистанційному навчанні на заняттях з вищої математики</i>	13
Подоусова Т. Ю., Вашпанова Н. В. <i>A-деформації та середній геодезичний скрут мінімальних поверхонь</i>	14
Пришляк О. О., Царук С. Л. <i>Полярні потоки Морса-Смейла на неорієнтованих поверхнях малого роду</i>	15
Савченко О. <i>Дерева і розмиті метричні простори</i>	16
Синюкова О. М. <i>Про спеціальну геометрію дотичного розшарування ріманова простору</i>	17
Скураговський Р. В. <i>Структура і мінімальні системи твірних силовських 2-підгруп знаковмінної групи і їх властивості</i>	18
Стефанчук М. В. <i>Властивості спряжених функцій у гіперкомплексному просторі</i>	20
Струтинський М. М. <i>Про симетричні *-поліноми на просторі C^n</i>	22
Федченко Ю. <i>Про нескінченно малу конформну деформацію мінімальних поверхонь зі стаціонарним відхиленням від дотичної площини</i>	23
Хомич Ю. <i>Поверхня обертання та її квазіреальна деформація з обмеженням</i>	24
Чепурна О. Є., Кулешова Є. <i>Інфінітезимальні конгармонічні перетворення ріманових просторів ненульової скалярної кривини</i>	26
Черевко Є. В., Березовский В. Є. <i>Конформно-голоморфно-проєктивні перетворення локально конформно-келерових многовидів</i>	27
Asik Ö. <i>Field equations from geometric Killing spinors</i>	29
Afanas'eva E. <i>Boundary behavior of ring Q-homeomorphisms on Finsler manifolds</i>	30
Airey B., Mance B. <i>Normal numbers with respect to the Cantor series expansions and possible applications in algebraic geometry</i>	32
Annaev N. <i>Killing vector fields and geometry of submersions</i>	33